

autorek z akademického prostředí (E. Opravilová, A. Kucharská), ČŠI (A. Bendová) a ředitele a učitelky z třinácti mateřských škol z celé ČR.

Popis nástroje

Metodika obsahuje úvodní část, v které jsou předloženy:

- požadavky na pozorování, které se může stát základem pedagogické diagnostiky úrovně rozvoje sledovaných schopností a dovedností a výsledků vzdělávání konkrétních dětí,
- možnosti využití metodiky pro různé formy evaluace (vstupní, výstupní, průběžná),
- popisy vybraných činností a situací, které jsou pochopeny jako příležitosti k diagnostikování a evaluaci individuálních potřeb a rozvojových možností dětí v mateřské škole (činnosti související s organizací denního programu, pohybové aktivity, herní aktivity, zvláštní příležitosti a mimořádné situace),
- informace týkající se rozhodování o postupu sledování dítěte (kroky k přípravě systematictějšího sledování dítěte, rozhodování o situacích a způsobu pozorování včetně způsobu intervence),
- faktory, které ovlivňují pozorování a interpretaci pozorovaného,
- možnosti zachycování pozorovaných jevů a jejich záznam.

V další části je předložen konkrétní postup, kterým je možné podle autorek komplexně sledovat a vyhodnocovat pokroky dítěte (vývojové i vzdělávací) a následně pak vzhledem k tomu volit optimální vzdělávací strategie. V této části lze najít:

- zdůvodnění nutnosti systematického a soustředěného sledování vzdělání dítěte,
- východisko předkládaného postupu, jímž je RVP PV a jeho očekávané výstupy, které jsou podle autorek kritérii, podle nichž jsou posuzovány pokroky v rozvoji a učení dítěte. Ke sledování rozvoje (tj. nikoliv úrovně) by měly být použity ukazatele, zpracované do vývojových řad: jejich základem jsou vybrané dovednosti související s rozvojem klíčových kompetencí s možností je zachytit ve škálách. Důraz je kladen na to, aby děti nebyly porovnávány mezi sebou a s věkovou normou. Dalším východiskem jsou faktory vztahující se k chování dítěte, tzv. *inventáře osobnostních charakteristik*: měly by napomoci nalézt charakteristické způsoby jednání a prožívání dítěte.

Další část metodiky obsahuje vývojové řady (celkem 35), členěné do těchto oblastí: dítě a jeho svět, dítě a jeho psychika (jazyk a řeč, poznávací schopnosti a funkce, sebepojetí – city – vůle), dítě a ten druhý, dítě a společnost, dítě a svět. Každá z těchto oblastí je dále detailněji strukturována a jsou zde popsány možné pokroky ve zvládnání dané dovednosti (např. koordinace pohybů, hrubá a jemná motorika atp.). Součástí tohoto popisu jsou ukazatele, tj. to, čeho si má pozorovatel a posuzovatel všimnout (např. jakým způsobem dítě drží tužku).

Následná část přináší informace o tom, jak s danými vývojovými řadami a charakteristikami pracovat, jak zjištěné údaje zaznamenávat, jak vést přehledy o učení a rozvoji dítěte.

Součástí metodiky je odkaz na nabídku záznamových archů v příloze metodiky. Záznamové archy obsahují jednotlivé indikátory sdružené do výše popsaných oblastí. Ke každému indikátoru je přiřazena čtyřbodová škála (1 – *dosud nezvládá/má závažnější potíže*; 4 – *zvládá spolehlivě, bezpečně*). Škála též nabízí hodnocení N v případě, že sledovaný jev nelze u dítěte posoudit. V archu je uvedeno, že evaluace vývojových a vzdělávacích pokroků dítěte by měla být prováděna nejméně jednou a nejvíce třikrát ročně.

Příklad indikátorů pro oblast dítě a jeho psychika, podoblast jazyk a řeč:

